

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 428/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Námestie SNP 2, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 160/2014 z 10. júla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Námestie SNP 2, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 160/2014 z 10. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), sa návrhom z 15. apríla 1994 v konaní vedenom Okresným súdom Senica (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti sťažovateľovi v procesnom postavení žalovaného náhrady škody v sume 2 000 000 Sk s príslušenstvom. Podaním doručeným okresnému súdu 12. júna 2007 žalobca rozšíril svoju žalobu, v rámci ktorej sa domáhal proti sťažovateľovi zaplattenia náhrady škody v sume 3 000 000 Sk a náhrady trov konania v sume 80 000 Sk. Okresný súd zmenu žaloby pripustil uznesením sp. zn. 8 C 74/1994 z 8. októbra 2007.

Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 C 74/1994 z 25. júna 2011, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 43 919,88 €. V časti o zaplattenie sumy 22 467,96 € okresný súd konanie zastavil. Súčasne zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi čiastočnú náhradu trov konania v sume 1 924,10 € a štátu čiastočnú náhradu trov konania v sume 187,30 €. Žalobcu okresný súd zaviazal zaplatiť sťažovateľovi čiastočnú náhradu trov konania v sume 147,58 €.

Sťažovateľ v sťažnosti popisuje skutočnosti, ktoré predchádzali vydaniu rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 25. júna 2011, pričom v tejto súvislosti uvádza:

„... Rozsudkom OS Senica zo dňa 13. 01. 1998, č. k. 8 C 74/94-123 súd zamietol žalobu s poukazom na skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že by mu žalovaný spôsobil škodu porušením povinnosti, keď žalovaný neprijal plnú moc udelenú mu žalobcom dňa 22. 10. 1990 (a zaslanú žalovanému poštou) a žalobcovi nič nebránilo, aby si uplatnil sám právo na vydanie sporných nehnuteľností...

Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. 01. 1999, č. k. 4 Co 522/98-203 bol zrušený napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zo dňa 13. 01. 1998 č. k. 8 C 74/94-123 a bolo konštatované: a/ Plná moc pre žalovaného bola žalobcom podpísaná 22. 10. 1990 b/ Je potrebné rozlišovať medzi plnou mocou ako jednostranným právnym úkonom a dohodou

(zmluvou) o zastúpení (o plnomocenstve). Táto dohoda vznikne, ak dôjde k zhodnému prejavu vôle medzi zástupcom a zastúpeným.

Tento pokyn odvolacieho súdu nebol, žiaľ, v ďalšom konaní vôbec rešpektovaný a rozdielu medzi plnou mocou, ako jednostranným právnym úkonom a dohodou o plnomocenstve, ako dvojstranným právnym úkonom, nebola venovaná žiadna pozornosť zo strany súdov...

Okresný súd Senica doplnil dokazovanie a medzitémnym rozsudkom... zo dňa 26. 11. 2002 č. k. 8 C 74/94-321 určil, že žalovaný zodpovedá žalobcovi za škodu uplatnenú žalobcom v tomto konaní, a to v celom rozsahu. Súd zároveň rozhodol, že o výške škody a náhrade trov konania bude rozhodnuté konečným rozsudkom vo veci samej...

V dôsledku odvolania žalovaného proti medzitémnemu rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 26. 11. 2002 konal vo veci odvolací súd, pričom Krajský súd v Trnave svojím rozhodnutím zo dňa 16. 05. 2005, č. k. 10 Co 147/03-380 rozsudok súdu I. stupňa v časti výroku o zodpovednosti žalovaného za škodu uplatnenú žalobcom potvrdil v celom rozsahu a zároveň zrušil rozhodnutie súdu I. stupňa v časti, že o výške a náhrade trov konania bude rozhodnuté konečným rozsudkom, pretože tento výrok odvolaním napadnutého rozsudku považoval za nadbytočný...

Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 06. 2006, č. k. 1 Cdo 8/2006, dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, že proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. dovolanie prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. neboli zistené...

Vzhľadom na vyššie uvedený rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 16. 05. 2005, č. k. 10 Co 147/2003-380 sa Okresný súd Senica v ďalšom konaní zaoberal otázkou výšky škody, ktorú žalovaný spôsobil žalobcovi a nie otázkou zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi, ako to vo svojich vyjadreniach žiadal žalovaný...

Po doplnení dokazovania, Okresný súd Senica, rozhodujúc len o výške škody, svojím rozsudkom zo dňa 19. 09. 2008, č. k. 8 C/74/91994-578, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2 000 000,- Sk... a vo zvyšku súd (v časti o zaplatenie sumy 1 000 000,- Sk) žalobu zamietol...

Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. 09. 2009, č. k. 23 Co 144/2009-667 bol zrušený rozsudok Okresného súdu Senica zo dňa 19. 09. 2008 č. k. 8 C/74/1994-578... a vec bola vrátená súdu I. stupňa na ďalšie konanie...

Odvolaací súd poukázal na skutočnosť, že nárok na náhradu škody bol odôvodnený len vo výške 1.323.000.- Sk v súlade so závermi znaleckého posudku [REDACTED], ktorý dospel k všeobecnej cene nehnuteľností ku dňu vydania nehnuteľnosti žalovanému, t. j. k 06. 04.1993, pričom suma 1. 323.000.- Sk predstavuje 1/2 z hodnoty nehnuteľnosti.

Rozdiel medzi sumami 2.000.000.- Sk a 1.323.000.- Sk, t. j. 677.000.- Sk, považoval odvolací súd zatiaľ za nepreukázaný a predčasný s tým, že výšku škody preukazuje poškodený, v danom prípade žalobca, a na ňom je dôkazné bremeno.

Podaním doručeným Okresnému súdu Senica dňa 09. 02. 2011 vzal žalobca svoju žalobu čiastočne späť v rozsahu zaplatenia sumy 55.661,8867 € (1.676.870.- Sk)... súd toto čiastočné späťvzatie návrhu považoval za neurčitý, nezrozumiteľný a tým absolútne neplatný prejav vôle žalobcu.

Vzhľadom na uvedené, Okresný súd Senica uznesením zo dňa 12. 05. 2011, č. k. 8 C/74/1994-756 rozhodol, že konanie v časti o zaplatenie sumy 55.661,89 €, t. j. 1.676.870.- Sk nezastavil, čím umožnil žalobcovi, resp. jeho právnenému zástupcovi neskôr skorigovať inak jasné a zrozumiteľné podanie o čiastočnom späťvzátí návrhu zo dňa 07. 02. 2011...

Žalobca potom až na výzvu súdu opätovne zobral v časti svoju žalobu späť na pojednávaní pred OS Senica dňa 25. 07. 2011 s tým, že sa domáha zaplatenia sumy 43 919,88 € (1.323.130,40 Sk) a vo zvyšku berie žalobu späť...“

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 25. júna 2011 sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 23 Co 53/2012 z 15. apríla 2013 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku týkajúcom sa povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 43 919,88 € a v súvisiacom výroku o trovách konania účastníkov a štátu potvrdil.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 53/2012 z 15. apríla 2013 dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 160/2014 z 10. júla 2014 odmietol ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým zdôrazňuje, že „argumentácia súdov, že o základe nároku žalobcu bolo právoplatne rozhodnuté medzitýmny rozsudkom Okresného súdu Senica zo dňa 26. novembra 2002, č. k. 8 C 74/94-321, ktorý bol následne potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 16. mája 2005, č. k. 10 Co 147/03-380 a s právnym posúdením nároku žalobcu sa už nedá nič robiť (aj keby bol medzitýmny rozsudok nesprávny), pretože je vo veci *res iudicatae*, nie je správna, pretože je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.

Podľa názoru sťažovateľa „vyššie citovaný medzitýmny rozsudok je úplne zlý, pretože vychádza... z platne uzavretej ústnej zmluvy o zastúpení, ku ktorej malo dôjsť na pohrebe otca žalovaného [REDAKOVANÉ] v septembri 1990, predmetom ktorej mala byť dohoda účastníkov konania, ako polorodých súrodencov po matke o tom, že žalovaný bude v rámci reštitúcie vymáhať vrátenie nehnuteľnosti - domu v [REDAKOVANÉ] - pre oboch účastníkov, teda aj v mene žalobcu (odôvodnenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 16. mája 2005 č. k. 10 Co 147/03-380).“.

V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdí, že „k žiadnej dohode o plnomocenstve medzi účastníkmi konania nedošlo a to ani v ústnej, resp. v písomnej forme. A preto v konaní zostali naďalej nesprávne riešené nasledovné problémy, pre ktoré nie je možné konštatovať, že medzi [REDAKOVANÉ] a mnou došlo k platne uzavretej zmluve o zastúpení (o plnomocenstve) v písomnej podobe, predmetom ktorej by bolo vymáhanie nehnuteľností v [REDAKOVANÉ] v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. žalovaným a to aj v prospech žalobcu.

1/ neexistencia dohody o plnomocenstve... a nevyhnutnosť určenia rozsahu splnomocnencovho oprávnenia a písomnej formy plnomocenstva...

2/ Nevyhnutnosť písomnej formy dohody o plnomocenstve...

3/ Nemožnosť uzavretia platnej dohody o plnomocenstve, vzhľadom na vzájomný rozpor v záujmoch zástupcu a zastúpeného...“.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa tým, že najvyšší súd nepreskúmal zákonnosť medzitýmneho rozsudku okresného súdu

sp. zn. 8 C 74/1991 z 26. novembra 2002 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 147/2003 zo 16. mája 2005, keďže „pokiaľ by dovolací súd akceptoval názor dovolateľa, potom by žiadne medzitýmne súdne rozhodnutie nebolo konečné a bolo by ho možné v rozpore s prekážkou *res iudicatae* napriek jeho právoplatnosti opätovne preskúmať v následnom konaní o výške uplatneného nároku. Tým by ust. § 152 ods. 2 O. s. p. úplne stratilo zmysel a tzv. medzitýmne rozhodnutie by nesmerovalo k zabezpečeniu hospodárnosti súdneho konania a k odstráneniu právnej neistoty vo vzťahoch účastníkov, ale naopak by popieralo základné zásady občianskeho súdneho konania“. V tejto súvislosti sťažovateľ ďalej argumentuje, že „... prvostupňový súd po právoplatnosti tzv. medzitýmneho rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 26. 11. 2002, č. k. 8 C/74/94, mal žalobu žalobcu v plnom rozsahu zamietnuť, nakoľko ďalším vykonaným dokazovaním zistil, že ja som žalobcovi svojim konaním nespôsobil žiadnu škodu, resp. ušlý zisk a zároveň mal žalobcu zaviazať k úhrade všetkých trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia (rešpektujúc rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, publikované v ZSP 50/01, sp. zn. M Cdo 31/01...), s tým, že nezákonný právoplatný medzitýmny rozsudok nie je pre súd v ďalšom konaní záväzný... aj keď by rešpektoval právoplatný medzitýmny rozsudok, mal konštatovať, že priznanie akejkoľvek náhrady škody žalobcovi je v rozpore s ust. § 3 ods. 1 OZ...“.

Podľa názoru sťažovateľa je nesporné, že „právoplatný medzitýmny rozsudok Okresného súdu Senica zo dňa 26. 11. 2002, č. k. 8 C 74/94-321 je neoddeliteľnou súčasťou konania, v ktorom som bol rozsudkom Okresného súdu Senica zo dňa 25. 07. 2011, č. k. 8 C 74/1994-789 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 15. 04. 2013, č. k. 23 Co/53/2012-851 zviazaný zaplatiť žalobcovi... sumu 43.919,88 € a zároveň som bol zviazaný zaplatiť žalobcovi čiastočnú náhradu trov konania vo výške 1.924,10 €... a... čiastočnú náhradu trov konania štátu v sume 187,30 €...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky, č. k. 5 Cdo/160/2014, porušil základné právo [redacted] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

2. Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 5 Cdo 160/20144, zo dňa 10. 07. 2014 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný [REDAKOVANÉ] uhradiť trovy konania v sume 340,09 €... na účet právneho zástupcu, advokáta JUDr. Tibora Sanáka... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané nikým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II ÚS 81/00). Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa Občiansky súdny poriadok.

Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), za podmienky, že všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na základe uvedených právnych východísk ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 160/2014 z 10. júla 2014, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 243c ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najprv analyzoval podstatné časti rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ktoré predchádzali vydaniu rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 25. júna 2011 a krajského súdu sp. zn. 23 Co 53/2012 z 15. apríla 2013, pričom v tejto súvislosti najmä uviedol:

„Okresný súd Senica medzityýmny rozsudkom z 26. novembra 2002 č. k. 8 C 74/1994-321 rozhodol, že žalovaný zodpovedá žalobcovi za škodu uplatnenú žalobcom v tomto konaní, a to v celom rozsahu s tým, že o výške škody a náhrade trov konania rozhodne konečným rozsudkom vo veci samej. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanovením § 5 ods. 1 a 5 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, ako aj § 3 ods. 1 a § 420 ods. 3, § 442 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho

zákonníka... . Na základe vykonaného dokazovania dospel k právnemu záveru, že pokiaľ medzi účastníkmi došlo k dohode o tom, že žalovaný má vymáhať podľa zákona č. 87/1991 Zb. nehnuteľnosť aj pre žalobcu a žalovaný svoju časť dohody nesplnil, spôsobil úmyselným konaním žalobcovi škodu. Súd mal za preukázané, že medzi účastníkmi existovala ústna dohoda o tom, že žalobca zaobstará podľa pokynov žalovaného časť dokladov potrebných pre uplatnenie nároku v konaní pred Okresným súdom Senica sp. zn. 5 C 218/1991, čo aj urobil. Taktiež mal preukázanú aj existenciu ústnej dohody medzi účastníkmi o tom, že žalovaný bude vymáhať vydanie nehnuteľností aj v mene žalobcu, ako aj skutočnosť, že žalobca poskytol žalovanému sumu 40.000,-Sk na poplatky a iné výdavky súvisiace s vymáhaním sporných nehnuteľností v prospech oboch terajších účastníkov konania. Porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného, ktorého dôsledkom bol vznik škody na strane žalobcu, videl súd prvého stupňa v tom, že žalovaný napriek dohode so žalobcom, nepodal žalobu o vydanie nehnuteľností aj v mene žalobcu, ktorý ho na takéto konanie splnomocnil a po úspešnom vydaní nehnuteľností iba žalovanému odmietol žalobcovi vydať podiel na týchto nehnuteľnostiach, ktorý by mu inak pripadol, ak by žalobu o vydanie nehnuteľností podal aj v mene žalobcu tak, ako sa ústne dohodli. Z týchto dôvodov v súlade s ustanovením § 152 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku... rozhodol súd o základe celej prejednávanej veci medzitýmnym rozsudkom s tým, že o výške škody a náhrade trov konania rozhodne v konečnom rozsudku.

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 16. mája 2005 sp. zn. 10 Co 147/2003 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave zo 7. decembra 2005 sp. zn. 10 Co 147/2003 na základe odvolania žalovaného napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o zodpovednosti žalovaného za škodu uplatnenú žalobcom v celom rozsahu potvrdil a zrušil v časti výroku, že o výške a náhrade trov konania bude rozhodnuté konečným rozsudkom. Odvolací súd zhodne s prvostupňovým súdom dospel k právnemu záveru, že medzi účastníkmi bola v septembri 1990 na pohrebe otca žalovaného platne uzatvorená ústna zmluva o zastúpení, ktorej predmetom bola dohoda účastníkov o tom, že žalovaný bude v rámci reštitúcie vymáhať vrátenie nehnuteľností po ich matke aj v mene žalobcu. Odvolací súd konštatoval, že k platnosti plnej moci udelennej žalobcom nebol potrebný prejav vôle zástupcu - žalovaného, že plnú moc prijíma, ak tejto predchádzala platná zmluva o zastúpení. K odvolacej námietke žalovaného, že v čase uzavretia zmluvy

o zastúpení nebolo možné uplatňovať nároky na sporný rodičovský majetok, odvolací súd uviedol, že obsahom dohody nebola skutočnosť, podľa ktorého právneho predpisu bude žalovaný vymáhať vydanie nehnuteľností, keď aj samotný žalovaný žiadal o vydanie nehnuteľností ešte pred uverejnením zákona č. 87/1991 Zb. a v čase uzatvorenia dohody už nadobudol účinnosť zákon č. 403/1990 Zb. v dôsledku čoho účastníci mohli dostatočne určiť a zrozumiteľne vymedziť obsah práv a povinností tejto dohody. Námietku neplatnosti dohody o plnomocenstve podľa § 22 ods. 2 OZ odvolací súd považoval za nedôvodnú, pretože v čase uplatňovania reštitučného nároku boli obaja účastníci v postavení oprávnených osôb proti povinnej osobe a ich záujmy boli totožné a smerovali k vydaniu nehnuteľností. Odvolací súd uzavrel, že žalovaný zodpovedá za škodu žalobcovi, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti v zmysle ustanovenia § 420 OZ tým, že neuplatnil nárok na vydanie nehnuteľnosti v mene oboch účastníkov, čím porušil povinnosť vyplývajúcu mu z uzatvorenej zmluvy o zastúpení. Nestotožnil sa však so záverom súdu prvého stupňa, že žalovaný porušil svoju povinnosť tým, že odmietol vydať podiel v nehnuteľnosti mu vydané žalobcovi. S použitím prechodného ustanovenia § 868 OZ odvolací súd konštatoval, že boli splnené všetky základné predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu a to je existencia škody - ušlého zisku, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom žalovaného a vzniknutou škodou, ako aj subjektívna podmienka vzniku zodpovednosti za škodu, ktorou bolo zavinenie žalovaného. K námietke premlčania vnesenej žalovaným odvolací súd uviedol, že prvým úkonom, ktorým žalovaný v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností len vo svojom mene bola výzva povinnej osobe z 30. mája 1991, od tohto dňa začala plynúť objektívna premlčacia lehota a táto uplynula dňa 30. mája 1994, subjektívna premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi v marci 1993, kedy sa podľa jeho tvrdenia dozvedel o právoplatnom vydaní nehnuteľností len žalovanému a uplynula v marci 1995, pričom žalobný návrh bol podaný dňa 15. apríla 1994, teda včas. Výrok napadnutého rozhodnutia o výške škody a náhrade trov konania odvolací súd zrušil ako nadbytočný s poukazom na ustanovenie § 155 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. júna 2006 sp. zn. 1 Cdo 8/2006 dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. mája 2005 sp. zn.

10 Co 147/2003 odmietol ako nepripustné podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p...“

Následne najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zhrnul podstatné časti rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 25. júna 2011 a rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 53/2012 z 15. apríla 2013, pričom najmä uviedol:

„Okresný súd Senica rozsudkom z 25. júla 2011 č. k. 8 C 74/1994-789 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 43.919,88 € do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd konanie zastavil. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému čiastočnú náhradu trov konania v sume 147,58 € do 3 dní po právoplatnosti rozsudku, a to advokátovi JUDr. Tiborovi Sanákovi a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi čiastočnú náhradu trov konania v sume 1.924,10 € do 3 dní po právoplatnosti tohto rozsudku, a to advokátovi [REDAKOVANÉ]. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť čiastočnú náhradu trov konania štátu v sume 187,30 € do 3 dní po právoplatnosti tohto rozsudku, a to Okresnému súdu Senica. K zastaveniu konania súd uviedol, že z dôvodu späťvzatia žalobného návrhu žalobcom na pojednávaní dňa 25. júla 2011, keď žalovaný nevyjadril svoj výslovný nesúhlas s týmto procesným úkonom tak, ako to má na mysli ustanovenie § 96 ods. 2 O. s. p., konanie v tejto časti zastavil podľa § 96 ods. 1 O. s. p. V odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej dospel k právnemu záveru, že podiel jednej polovice nehnuteľnosti predstavuje škodu, ktorú žalobca utrpel tým, že mu tento podiel nebol vydaný. Pri rešpektovaní zásady, že pre určenie výšky škody sa vychádza z ceny veci v čase poškodenia, súd považoval za dôvodné priznanie náhrady škody vo výške všeobecnej hodnoty jednej polovice nehnuteľnosti v čase jej vydania žalovanému ku dňu 6. apríla 1993. Výšku škody súd určil na základe znaleckého posudku znalca z odboru stavebníctva [REDAKOVANÉ], ktorý znaleckým posudkom z 8. mája 2007 určil všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti, za ktorú žalobca žiadal náhradu ku dňu vydania nehnuteľností žalovanému 6. apríla 1993 v sume 2.646.260,88 Sk bez zaokrúhlenia. Uvedený znalecký posudok a jeho závery neboli zo strany účastníkov napadnuté, preto súd priznal žalobcovi podiel 1/2 všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti v zmysle tohto znaleckého posudku, ktorý po prepočte predstavoval sumu 43.919,88 €. Súd sa ďalej nezaoberal prijímaniami, ktoré žalovaný ako vlastníak nehnuteľnosti v celosti mohol získať za obdobie od vydania nehnuteľnosti až

doteraz z dôvodu, že žalobca v priebehu súdneho konania vzal žalobu v tejto časti späť a žiadal priznať len nárok na zaplatenie sumy 43.919,88 €, čo predstavuje podiel 1/2 všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, ktorú mal súd preukázanú znaleckým posudkom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. s tým, že účastníci mali v rôznych štádiách súdneho konania rôzny podiel úspechu, preto súd trovy konania pomerne rozdelil podľa miery úspechu účastníkov v konaní. Prihliadol aj na skutočnosť, že žalobca vzal žalobu čiastočne späť bez toho, aby mu žalovaný splnil akúkoľvek finančnú čiastku a preto z procesného hľadiska zaviniť zastavenie konania v tejto časti a bol povinný nahradiť trovy konania žalovanému... O trovách konania štátu rozhodol súd tak, že na ich náhradu zaviazal žalovaného, nakoľko žalobcovi bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a žalovaný nepreukázal, že by u neho boli predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov...

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 15. apríla 2013 sp. zn. 23 Co 53/2012 na odvolanie žalovaného potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.) a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v celom rozsahu vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ktorý považoval za správny a rovnako sa stotožnil aj s jeho právnymi závermi. K odvolacím námietkam žalovaného uviedol, že súd prvého stupňa uznesením z 12. mája 2011 č. k. 8 C 74/1994-756 konanie v časti o zaplatenie 55.661,89 € nezastavil s poukazom na to, že podanie, ktorým žalobca vzal žalobu čiastočne späť, považoval za nezrozumiteľné, neurčité a absolútne neplatné. Uvedené rozhodnutie nebolo napadnuté odvolaním účastníkov, a tak sa stalo právoplatným, a preto sa ním odvolací súd nemohol spätne zaoberať. Odvolací súd ďalej uviedol, že vo veci bol vydaný medzitimný rozsudok, ktorým súd právoplatne rozhodol, že žalovaný zodpovedá za škodu uplatnenú žalobcom v tomto konaní v celom rozsahu, tento výrok medzitimného rozsudku bol záväzný pre účastníkov tohto konania a pokiaľ žalovaný argumentoval rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovanom v ZSP 50/01 sp. zn. MCdo 31/01 odvolací súd poznamenal, že citované rozhodnutie nemožno aplikovať na daný prípad, pretože v danej veci bolo potrebné vychádzať z právoplatného rozhodnutia vydaného v tejto veci, ktoré je záväzné. Odvolací súd vyhodnotil odvolacie argumenty žalovaného ako snahu o neprípustnú zmenu záväzného, právoplatného rozhodnutia súdu vydaného v danej veci, preto sa nezaoberal tou časťou

odvolania, v ktorej žalovaný namietal základ uplatneného nároku zo zodpovednosti za škodu vzniknutú žalobcovi a nesplnenie podmienok vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu. Konštatoval, že súd prvého stupňa vykonal správne dokazovanie ohľadom výšky škody a jeho rozhodnutie v tejto časti považoval za správne. Rovnako považoval za správne aj rozhodnutie súdu o trovách konania a štátu, ktoré osobitne neboli napadnuté odvolaním, preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správne...“

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, možno konštatovať, že sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia dovolacieho súdu, keďže najvyšší súd sa v ňom podľa jeho tvrdenia vôbec nezaoberal jeho námietkami, ktoré spochybňujú správnosť zistených skutkových záverov, ako aj správnosť vyhodnotenia dôkazov okresným súdom a krajským súdom.

V nadväznosti na námietky sťažovateľa ústavný súd poukazuje na relevantnú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa predovšetkým uvádza:

«Dovolateľ (sťažovateľ, pozn.)... namietal, že súd prvého stupňa nad rámec ustanovenia § 5 ods. 1 O. s. p. poskytol žalobcovi nadštandardnú právnu ochranu, keď napriek jasnému a zrozumiteľnému čiastočnému späťvzatiu žalobného návrhu žalobcom a bez existencie zákonných podmienok podľa § 96 ods. 1, 2 O. s. p. konanie v tejto časti nezastavil. Tiež súdu vytýkal procesné pochybenia pri rozhodnutí o pripustení zmeny (rozšírenia) žalobného návrhu žalobcom, hoci tento procesný úkon žalobcu nemal potrebné náležitosti v zmysle § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O. s. p. a nebol zdôvodnený...

Navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene. (§ 95 ods. 1 O. s. p.)

Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia. (§ 95 ods. 2 O. s. p.)

V zmysle citovaného ustanovenia v súlade s dispozičnou zásadou je žalobca oprávnený v priebehu konania meniť svoju žalobu a žiadať na základe toho istého skutkového stavu viac ako požadoval v pôvodnej žalobe. Pretože zmena návrhu nemôže byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, je toto dispozičné oprávnenie žalobcu obmedzené súhlasom súdu. Súd nepripustí zmenu žalobného návrhu pokiaľ by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie po zmene návrhu.

V prejednávanej veci žalobca podaním z 11. júna 2007 (č. l. 509) rozšíril žalobný návrh tak, že sa domáhal voči žalovanému náhrady škody v sume 3.000.000 Sk. Z obsahu tohto podania najmä z tej časti kde právny zástupca žalobcu uviedol „s poukazom na skutočnosť nárastu hodnoty nehnuteľnosti meníme svoj nárok na náhradu škody zo dňa 14. apríla 1994 z 2.000.000 Sk na 3.000.000 Sk“ je zrejmé, že žalobca rozširuje žalobný petit v tom smere, že žiada od žalovaného vyššiu náhradu škody (t. j. 3.000.000 Sk namiesto pôvodne žalovaných 2.000.000 Sk), a to na základe nezmeneného skutkového a právneho stavu (z titulu náhrady škody spôsobenej žalobcovi porušením povinnosti žalovaným). Tento svoj návrh žalobca tiež zdôvodnil tým, že uviedol dôvod, pre ktorý zmenu žaloby požadoval, a to cenu nehnuteľnosti v sume 6.000.000 Sk určenú k 8. máju 2007 znaleckým posudkom [REDACTED]. Uvedené podanie bolo riadne datované a podpísané právnym zástupcom žalobcu s označením spisovej značky súdneho konania, do ktorého bolo adresované. Keďže žalobca touto zmenou nezmenil ani skutkový ani právny základ pôvodného žalobného nároku voči žalovanému a zvýšenie požadovanej náhrady škody na sumu 3.000.000 Sk odôvodnil závermi znaleckého posudku, nemožno takéto podanie hodnotiť ako neurčité, nezrozumiteľné, prípadne neobsahujúce náležitosti § 42 ods. 3 O. s. p. a § 79 ods. 1 O. s. p. I keď právny zástupca nezdôvodnil, prečo požaduje náhradu škody v tomto vyššom rozsahu podľa stavu k 8. máju 2007 (t. j. nie k dátumu vydania nehnuteľnosti), uvedený nedostatok by sa mohol prejaviť až vo výsledku konania v podobe čiastočne nepriaznivého rozhodnutia súdu v časti zodpovedajúcej tomuto zvýšeniu, nepredstavoval však taký nedostatok, pre ktorý by súd nemohol zmenu žaloby pripustiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 (publikovaný pod č. 85/2002), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré

nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Pokiaľ teda žalovaný bol oboznámený s obsahom zmeny žalobného návrhu a mal možnosť sa k nemu vyjadriť, dovolací súd nezistil žiadne procesné pochybenie okresného súdu a ani iný dôvod, pre ktorý by malo dôjsť k porušeniu procesných oprávnení žalovaného a k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. (§ 96 ods.1 O. s. p.).

Súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní. (§ 96 ods. 2 O. s. p.).

Dovolací súd z obsahu spisového materiálu zistil, že podaním zo 7. februára 2011 vzal žalobca svoj návrh späť v časti 55.661,8867 € z dôvodu dôkaznej núdze ohľadom výšky nájomného a súčasne žiadal, aby súd žalovaného zaviazal k zaplateniu čiastky 43.919,86 € z titulu ušlého zisku podľa znaleckého posudku (č. l.749). Žalovaný podaním z 18. februára 2011 vyjadril nesúhlas s uvedením späťvzatím a žiadal súd, aby v konaní pokračoval na základe pôvodne podanej žaloby (č. l. 753). Súd uznesením z 12. mája 2011 č. k. 8 C 74/1994-756 konanie v časti o zaplatenie sumy 55.661,89 € nezastavil.

Dovolací súd v postupe okresného súdu nevzhliadol príčinu, ktorá by mala za následok odňatie možnosti žalovanému konať pred súdom. Predovšetkým zo strany súdu nedošlo k žiadnemu poučeniu žalobcu, na ktoré poukazuje žalovaný (i keď by takéto poučenie v danej situácii bolo namieste a plne súladné s požiadavkami ustanovenia § 43 ods. 1 O. s. p. a nepredstavovalo by porušenie zásady rovnosti zbraní) a pokiaľ by aj súd dotknuté späťvzatie žalobného návrhu považoval za určité a zrozumiteľné, nemohol by konanie zastaviť práve z dôvodu nesúhlasu žalovaného vyjadreného v podaní z 18. februára 2011. Pokiaľ sa dovolateľ domnieval, že uvedené rozhodnutie alebo postup súdu boli nesprávne, mal v zmysle poučenia súdom možnosť podať proti nemu odvolanie, čo však neurobil a uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (§ 159 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.). Keďže žalobca je ten, kto disponuje s konaním, mal právo opätovne svoj žalobný návrh vziať kedykoľvek za konania späť podľa ustanovenia § 96 ods. 1 O. s. p.,

čo aj urobil na pojednávaní dňa 25. júla 2011 s tým, že žalovaný nemal k tomuto späťvzatiu žiadne námietky. Dovolací súd preto dospel k záveru, že zo strany súdu nedošlo k odňatiu žiadneho procesného oprávnenia žalovaného v dôsledku, ktorého by bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle vady podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.»

K námietke sťažovateľa, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v preskúmvanej veci nebolo dostatočne odôvodnené, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, citoval správne ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a prijatý záver o výške priznanej škody aj v potrebnom rozsahu vysvetlil. Odôvodnenie jeho súdneho rozhodnutia dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní. Rozhodnutie súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Námietky dovolateľa v tomto smere plynú skôr z nedostatočného pochopenia pojmu „škody“ ako následku zavineného porušenia právnej povinnosti zodpovedného subjektu. Ustanovenie § 420 ods. 1 OZ je generálnou klauzulou zodpovednosti za škodu upravujúcou aj základné predpoklady pre vznik povinnosti nahradiť škodu. Jedným zo základných predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu je existencia škody ako majetkovej ujmy. Súčasťou pojmu škoda je tzv. vecná škoda, ktorá v sebe zahŕňa jednak skutočnú škodu a jednak ušlý zisk. Uvedené vyplýva priamo zo znenia ustanovenia § 442 ods. 1 OZ ods. 1, ktoré tiež upravuje aj rozsah náhrady materiálnej škody zodpovedným subjektom. Mylný je názor dovolateľa, ktorý ušlý zisk definuje ako nadstavbu skutočnej škody, nakoľko nejde o dva odlišné pojmy, ale o totožný právny pojem majetkovej škody podľa § 442 ods. 1 OZ, ktorá spočíva jednak v zmenšení majetkového stavu

poškodeného v dôsledku škodnej udalosti (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk R 55/1971 str. 151) a jednak v zmarenom majetkovom prospechu, ktorý by nastal, ak by nedošlo ku škodovej udalosti. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu) (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 319/2008 zo dňa 28. apríla 2010), napriek tomu ušlý zisk je škoda v zmysle § 442 ods. 1 OZ a nie „úrok z existujúcej škody“ ako si to dovolateľ vyložil.

Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že konanie nebolo zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.»

K námietke sťažovateľa, že prvostupňový súd po právoplatnosti tzv. medzitémneho rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 26. novembra 2002 mal žalobu zamietnuť v plnom rozsahu, keďže ďalším vykonaným dokazovaním zistil, že žalobcovi nebola spôsobená žiadna škoda, resp. ušlý zisk, s tým, že nezákonný právoplatný medzitémny rozsudok nie je pre súd v ďalšom konaní záväzný, najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

«Osobitne je potrebné pre dovolateľa zdôrazniť, že predmetom tohto dovolacieho konania je právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie okresného súdu o priznaní náhrady škody žalobcovi a nie právoplatný medzitémny rozsudok okresného súdu potvrdený odvolacím súdom o základe uplatňovaného nároku na náhradu škody. Inými slovami dovolacie dôvody môžu smerovať len k vadám, ktoré sa vytykajú a prípadne vznikli v tej časti konania kde súd rozhodoval o výške náhrady škody a úspešne nemožno uplatňovať také dovolacie dôvody, ktoré sa týkajú väd vzniknutých v konaní, ktorého výsledkom bol právoplatný medzitémny rozsudok. Ide o tzv. vecný rámec dovolacieho konania, tento vymedzuje dovolací prieskum len na konanie a rozhodovanie v danej veci, nemožno ho vzťahovať na iné súdne konania (v danom prípade na konanie o základe nároku) a v nich vydané rozhodnutia.

Rozsudkom sa má rozhodnúť o celej prejednávanej veci. Ak je to však účelné, môže súd rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe. (§ 152 ods. 2 O. s. p.)

V zmysle § 159 ods. 1 O. s. p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. (§ 159 ods. 2 O. s. p.) Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. (§ 159 ods. 3 O. s. p.)

*Občiansky súdny poriadok vo svojom ustanovení § 152 ods. 2 O. s. p. umožňuje súdu v osobitných prípadoch rozhodnúť tzv. medzitémnym rozsudkom. Medzitémnym rozsudkom sa rozhoduje o tom, či je základ nároku daný, dôvodný resp. opodstatnený. Základom predmetu konania budú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku s výnimkou samotnej výšky nároku (R V/1968). Následne po právoplatnosti medzitémneho rozsudku súd konečným rozsudkom rozhodne už len o výške uplatneného nároku, pričom v tomto konaní súd už nemôže posudzovať otázky, ktoré sa týkajú samotného základu nároku z dôvodu prekážky *res iudicatae*.*

*Uvedené platí práve v prejednávanom prípade, keď súd pri rozhodovaní v spore o náhradu škody rozhodol medzitémnym rozsudkom o tom, že nárok na náhradu škody je daný. V tomto rozhodnutí posúdil všetky podmienky vzniku zodpovednostného vzťahu medzi účastníkmi t. j. že došlo k zavinenému porušeniu povinnosti žalovaným v dôsledku, ktorého žalobcovi vznikla škoda a tento nárok nebol premlčaný. V tejto časti konania mali účastníci možnosť využiť všetky svoje procesné práva dané im ustanoveniami občianskeho súdneho poriadku t. j. mali možnosť namietať proti rozhodnutiam prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (čo žalovaný aj urobil). Rozhodnutie okresného súdu tak nadobudlo formálnu právoplatnosť (§ 159 ods. 1 O. s. p.) a stalo sa pre účastníkov konania i súd v danej veci záväzným a nezmeniteľným (§ 159 ods. 2 O. s. p.), teda materiálne právoplatným (§ 159 ods. 3 O. s. p.). Prejavom materiálnej právoplatnosti rozsudku je práve prekážka „*res iudicatae*“ - ak súd vec raz rozhodol, nemôže o nej znovu konať a rozhodovať. Ide o základný princíp právneho štátu, ktorým je zabezpečená právna istota účastníkov konania poskytujúca ochranu v konaní preukázaným (zisteným) právam. Tento ochranný účinok právoplatnosti sa prejavuje v tom, že úspešný žalobca je právoplatným rozhodnutím chránený pred novou žalobou vznesenou žalovaným, ktorou by bol popieraný jeho súdom určený nárok, a naopak neúspešný účastník je chránený proti*

úspešnému, a to predovšetkým vtedy, ak by tento opätovne podal žalobu o rovnakom plnení (ne bis in idem)...

Tak ako správne uviedol dovolateľ v slovenskom právnom poriadku platí, že súdy sú viazané len ústavou, ústavným zákonom, zákonom príp. medzinárodnou zmluvou. Znamená to, že súd (aj najvyšší súd) pri svojom rozhodovaní prihliada a prípadne aj aplikuje súdny judikát či stanovisko len vtedy, ak dôjde k záveru, že sú v súlade so zákonom, ale záväzné pre neho nie sú (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. M Cdo 31/01, 50/2001 ZSP). Uvedené je prejavom princípu právnej istoty, ktorý znamená, že na právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď, čím sa zabraňuje odlišnej rozhodovacej činnosti všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie. Ide teda o úplne odlišnú situáciu ako v prejednávanej veci, kde v rámci jednotného občianskeho súdneho konania bol v súlade s § 152 ods. 2 O. s. p. vydaný medzitýmny rozsudok o základe veci a následne po jeho právoplatnosti súd pokračoval v konaní a rozhodol konečným rozsudkom o celej prejednávanej veci teda o výške uplatneného nároku. Pokiaľ by dovolací súd akceptoval názor dovolateľa, potom by žiadne medzitýmne súdne rozhodnutie nebolo konečné a bolo by ho možné v rozpore s prekážkou *res iudicatae* napriek jeho právoplatnosti opätovne preskúmať v následnom konaní o výške uplatneného nároku. Tým by ustanovenie § 152 ods. 2 O. s. p. úplne stratilo zmysel a tzv. medzitýmne rozhodnutie by nesmerovalo k zabezpečeniu hospodárnosti súdneho konania a k odstráneniu právnej neistoty vo vzťahoch účastníkov, ale naopak by popieralo základné zásady občianskeho súdneho konania.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd sa nemohol zaoberať námietkami dovolateľa vzťahujúcimi sa ku konaniu a medzitýmne rozhodnutiu (ktoré okrem toho už boli predmetom prieskumu v rámci odvolacieho a dovolacieho konania), ktoré z hľadiska vecného rámca nemohli byť predmetom dovolacieho prieskumu v tomto dovolacom konaní.»

K námietke sťažovateľa, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/

O. s. p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.); aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mohli by mať za následok nanajvyšš vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c O. s. p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“.

Vychádzajúc z citovaných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako dovolací súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, s ktorou sa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol ako neprípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania v občianskoprávných veciach).

V nadväznosti na uvedené závery ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva

podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž sudy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a jeho konfrontácie s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že neexistuje reálna možnosť na to, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti.

Nad rámec tohto uznesenia ústavný súd poznamenáva, že podstatnou súčasťou argumentácie sťažovateľa boli námietky založené na tvrdení o nezákonnosti medzitýmneho rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 74/1994 z 26. novembra 2002 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 147/2003 zo 16. mája 2005. Zo znenia petitu, ktorý bol pre ústavný súd pri posudzovaní námietok sťažovateľa určujúci, ale vyplýva, že označené rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ sťažnosťou (jej petitom) nenamieta. Ústavný súd, ktorý je v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (petitom), sa preto týmito námietkami ani nemohol zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2016